

Zdůvodnění k návrhům znaku a praporu obce B í l é P o l i č a n y (o. Trutnov).

První písemná zmínka o existenci osady, rozkládající se po obou březích potoka Trotiny 7km sv od Hořic, pochází z r.1271. Ve vsi stály dvě tvrze - horní v blízkosti nynějšího zámku, dolní v místě "Červeného Dvora", který je jediným pozůstatkem za třicetileté války zaniklých Červených Poličan. Rozlišit držitele obou sídel není snadné, neboť se všude hovoří pouze o vrchnosti Poličan (nevíme, ze které tvrze pocházel Ješek z Poličan, zabitý v bitvě u Mailbergu r.1332, nebo Levík z Poličan, připomínaný v 70.letech 14.století), rovněž není snadné dovodit, k jakému se hlásili erbu. Všechny tehdejší zprávy o poličanském kostele se ovšem s největší pravděpodobností týkají Červených Poličan, jejichž částí byl i dnešní Lanžov s pozdně románským kostelem sv.Bartoloměje. Podací právo k tomuto kostelu patřilo však částečně i majitelům Bílých Poličan. V r.1408 sepsali o tomto právu smlouvu Čeněk s Mikulášem z Poličan - co ale který držel, není z textu listiny zřejmé.

Bílých Poličan se týkají s určitostí teprve zprávy ze 16.století. Někdy po r.1519 získal horní poličanskou tvrz, dvůr a ves s krčmou Bavor Rodovský z Hustířan, jehož synové se v r.1523 o otcovy statky podělili. Od Jana staršího Rodovského z Hustířan získal poličanský statek brzy poté Zikmund Smiřický ze Smiřic, který před r.1541 nabyt i Miletína. Bohatý Zikmund Smiřický ani jeho nástupci na poličanské horní tvrzi nebydleli a tak toto sídlo záhy zaniklo. Od Smiřických získal v r.1560 vesnici jako součást miletínského dominia Jiřík Hostinnský z Valdštejna. Podle jeho poslední vůle byly v r.1584 Bílé Poličany (část vsi s dvorem) od Miletína odděleny a navíc k nim byly připojeny čtyři okolní vesnice. Tento majetek pak vlastnila vdova po Jiříkovi, dcera nejvyššího purkrabího Jana z Lobkovic Alena, která vybudovala ve vsi pod původní horní tvrzí nový renesanční zámek. Po její smrti v r.1589 přešlo panství na jejího nejstaršího nevlastního syna Karla z Valdštejna, jenž nové panské sídlo v Bílých Poličanech dostavěl.

V r.1622 byl Karlův syn Jiří z Valdštejna potrestán za podporu stavovského povstání konfiskací třetiny svého majetku, o rok později koupil Bílé Poličany od královské komory Jiříkův strýc Albrecht z Valdštejna. Za jeho vlády se poličanský statek stal lé-

nem frýdlantského vévodství. To držela nejdéle Engelburga Zárubová z Hustiřan, od níž je v r.1637 odkoupil její zeť Jiří Jetřich Grodecký z Grodic. Od jeho dcery Magdaleny získal v r.1657 Bílé Poličany její manžel Kryštof Ferdinand Kotulínský z Kotulína (+1680), rada apelačního soudu. Tomu se podařilo ještě předtím koupit sousední panství Velehrádek s Červenými Poličany. Toto spojení zůstalo již trvalé a Bílé Poličany se staly centrem poměrně velkého panství, k němuž ještě na sklonku feudalismu patřilo asi 18 vesnic.

Za Kotulínských byl starý valdštejnský renesanční zámek v r.1725 barokně přestavěn a na jeho severozápadní straně vznikl rozsáhlý park, kde byla později postavena kaple Povýšení Sv.Kříže. K další velké přestavbě zámeckého sídla došlo v r.1786. V roce 1804 koupil panství se zámkem pražský měšťan rytíř František Xaver Cecinkar z Birnic, jehož syn František de Paula, člen zemského sněmu, zámek rozšířil a nově upravil i zámecký park. Coby přítel umění a české literatury hostil na zámku v r.1855 Josefa Kajetána Tyla a rovněž Karla Jaromíra Erbena, jehož za dob studií i finančně podporoval. V r.1873 koupila od Cecinkarových dědiců zámek s velkostatkem kněžna Rosalie z Hohenlohe, která zámek opět o jedno křídlo rozšířila. Zámek ale ještě koncem 19.století vyhořel a byl znovu zcela přestavěn do podoby dvouposchodové budovy s kulatou věží bez slohových znaků. Dominantou Bílých Poličan je však dodnes (stavebníky jeho renesančního předchůdce připomíná druhotně osazená deska s erby Jiřího Hostinnského z Valdštejna a Aleny z Lobkovic z r.1580), dochoval se i rozsáhlý anglický park s kaplí Povýšení Sv.Kříže z 19.století.

Kompozice předkládaných návrhů znaku a praporu Bílých Poličan připomíná především tři někdejší významné majitele vesnice a současně stavebníky zámku - Valdštejny (zlatý dvouocasý lev v modrém poli, který je z účelových důvodů pojat jako korunovaný, byť byl v té době zobrazován častěji bez koruny), Kotulínské z Kotulína a Křížkovic (červený korunovaný dvouocasý lev ve stříbrném poli) a Cecinkary z Birnic (prsten s kamenem). Připojené, barvami polcené volné cimbuří v prvním návrhu obecního znaku připomíná dvě zaniklé středověké poličanské tvrze, mlýnské kolo v alternativním návrhu pro změnu dva mlýny, stojící ještě koncem 19.století na potoce Trotině. Malý tlapatý kříž v obou návrzích symbolizuje zámeckou kapli Povýšení Sv.Kříže.

